

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ)

Κωδικός Πρόσκλησης ΟΠΣΚΑΠ: Π3-77-4.1_ΕΛ_042_Δ_2026_1,
Αρ. Πρωτ.: 5310/31-03-2026

1^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΣ ΚΑΠ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Π3-77-4.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ -
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)»

ΓΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΥΠΟΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ: Π3-77-4.1-3.1, Π3-77-4.1-3.2,
Π3-77-4.1-4.2, Π3-77-4.1-5.1, Π3-77-4.1-5.2, Π3-77-4.1-6.1 & Π3-77-4.1-6.2)

Η ΟΠΟΙΑ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α. Α.Ε. (ΑΝ.ΔΩ. ΑΕ)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του Ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας “Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.” και άλλες διατάξεις» (Α’ 61).

β) Του Ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α’ 147), όπως ισχύει, καθώς και τις εγκυκλίους της ΕΑΑΔΗΣΥ για την υλοποίησή του.

γ) Του Ν. 4782/2021 «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» (Α’ 36).

δ) Του Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις", (Α’ 137) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.

ε) Του Ν. 4624/2019 “Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις”, (Α’ 137).

2. Τους Κανονισμούς και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

α) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων, και ειδικότερα τα άρθρα 29-34 αυτού.

β) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 (ΕΕ L 187 της 26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ’ εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης όπως ισχύει.

γ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

δ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

ε) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1405/2006 του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2006 σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003.

στ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2022 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ισχύει.

ζ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

η) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

θ) Την απόφαση της Επιτροπής της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 106 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/21/ΕΕ).

ι) Την Ανακοίνωση της Επιτροπής (Notion of Aid) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

ια) Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2016/C8/02).

3. Την υπό στοιχεία C (2022) 8270 final/21.11.2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει.

4. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα» (2021/C 153/01) για τον περιφερειακό χάρτη, όπως ισχύει σύμφωνα με την Απόφαση C(2023) 6801 final της Επιτροπής.

5. Την υπ' αριθ. 2648/31.10.2024 απόφαση ανάθεσης καθηκόντων στις ΟΤΔ ως Ενδιάμεσους Φορείς (ΑΔΑ: 9ΤΛ14653ΠΓ-ΕΘΠ).

6. Την υπ' αριθ. 2450/11.10.2024 απόφαση ανάθεσης καθηκόντων της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ στις Ε.Υ. στις Περιφέρειες ως Ενδιάμεσους Φορείς (ΑΔΑ: 622Α4653ΠΓ-ΓΤΒ), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 8060/13.01.2025 όμοια απόφαση (ΑΔΑ: 6Α0Η4653ΠΓ-ΖΚΚ).

7. Την υπ' αριθ. 2097/10.11.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έγκριση προγραμμάτων τοπικών στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο της υπ' αρ. 2545/10.10.2022 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023 – 2027» (Β' 5361), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και κατανομή πιστώσεων Δημόσιας Δαπάνης» (Β' 6539).

8. Την υπ' αριθ. 1040/28.03.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) Άμεσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ» (Β' 2179), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 1571/11-05-2023 (Β' 3222), 2250/25-07-2023 (Β' 4717) και 382354/04-12-2024 (Β' 6735) όμοιες αποφάσεις.

9. Την υπ' αριθ. 39443/12.02.2025 υπουργική απόφαση "Πλαίσιο εφαρμογής της παρέμβασης Π3-77-4.1 «Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (Τ.Α.Π.Το.Κ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΣΣ ΚΑΠ.", (Β' 770).

10. Την υπ' αριθ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13.7.2016 εγκύκλιο του Υφυπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, όπως εκάστοτε ισχύει.

11. Την υπ' αριθ. 3506/18.12.2023 απόφαση «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ)», (Β' 7144).

12. Την με αριθ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/02.11.2016 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».

13. Την με αριθ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

14. Το υπ' αριθ. 41364/ΕΥΚΕ 5317/05.04.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για έργα υποδομών πόσιμου ύδατος».

15. Το υπ' αριθ. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27.11.2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

16. Τη με αριθ. πρωτ. 63982/10.04.2025 διατύπωση γνώμης της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ), που δόθηκε για το υπόδειγμα της πρόσκλησης.

17. Το με αρ. πρωτ. 71133/19-03-2026 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ), με το οποίο δόθηκε η σύμφωνη γνώμη επί του σχεδίου πρόσκλησης της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ ΑΕ, προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.

18. Την υπ' αρ. 3/31-3-2026 συνεδρίαση της ΕΔΠ LEADER, η οποία εγκρίνει την παρούσα πρόσκληση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) Αναπτυξιακής Δωδεκανήσου Αναπτυξιακής Ανώνυμης Εταιρείας ΟΤΑ ΑΕ, προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Κ Α Λ Ε Ι

Τους φορείς που εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΠΡΑΞΕΩΝ), προκειμένου να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 του Σ.Σ Κ.Α.Π (για υπο-παρεμβάσεις Δημοσίου χαρακτήρα):

- ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού και τους φορείς τους,
- Φορείς Δημοσίου ή ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, όπως οι εφορείες αρχαιοτήτων
- Τοπικοί συλλογικοί φορείς και τοπικά νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, όπως σύλλογοι, σωματεία, ΑΜΚΕ, ΜΚΟ, ΝΠΙΔ.

Ως Φορείς Δημοσίου Τομέα νοούνται: Δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, ανεξάρτητα της νομικής τους μορφής, συγκροτούν την έννοια του δημόσιου τομέα και περιλαμβάνονται στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης», έτσι όπως καταρτίζεται από το αρμόδιο υπουργείο σε ετήσια βάση.

Δικαιούχος δύναται να είναι το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ΑΝ.ΔΩ Α.Ε ή μέλος που την απαρτίζει, συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ, καθώς επίσης και μέλη του Δ.Σ. του νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων.

Ειδικότερα για τις υπο-παρεμβάσεις Π3-77-4.1-6.1 και Π3-77-4.1-6.2, δικαιούχοι δύναται να είναι φορείς που έχουν σχετική αρμοδιότητα, όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Δυνητικοί Δικαιούχοι δεν μπορεί να είναι:

- i. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες,
- ii. Φορείς/νομικά πρόσωπα στους οποίους έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/2 έλεγχοι), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 40, του ν. 4488/2017 (Α' 137).
- iii. Υπό σύσταση νομικά πρόσωπα

Γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Παρέμβασης:

Η περιοχή εφαρμογής της παρέμβασης περιλαμβάνει όλα τα νησιά και όλους τους Δήμους του Νομού Δωδεκανήσου (Περιφερειακές Ενότητες Καρπάθου, Καλύμνου Κω και Ρόδου) εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου. Συνολικά στην περιοχή περιλαμβάνονται 15 Ο.Τ.Α με 73 Δημοτικές/τοπικές κοινότητες. Η πόλη της Ρόδου - αν και δεν περιλαμβάνεται στην προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης - αποτελεί κομβικό σημείο καθώς εκεί συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του Νομού και των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Αποτελεί επιλέξιμη περιοχή για πραγματοποίηση άυλων ενεργειών επιμόρφωσης – πληροφόρησης.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται η έκταση – πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης του προγράμματος (σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2011):

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	LEADER ΣΣ ΚΑΠ	
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός
ΡΟΔΟΥ	ΡΟΔΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	92960101	Νησιωτική/Ορεινή	48,375	5.476
		ΙΑΛΥΣΟΥ	92960401	Νησιωτική	16,7	11.331
		ΜΑΛΩΝΑΣ	92960102	Νησιωτική/Ορεινή	43,375	1.135
		ΜΑΣΑΡΩΝ	92960103	Νησιωτική/Ορεινή	23,625	1.004
		ΑΡΧΙΠΟΛΗΣ	92960302	Νησιωτική/Ορεινή	17,625	582
		ΑΦΑΝΤΟΥ	92960301	Νησιωτική	28,475	6.329
		ΚΟΣΚΙΝΟΥ	92960502	Νησιωτική	20,95	3.679
		ΚΑΛΥΘΙΩΝ	92960501	Νησιωτική	43,3	4.832
		ΨΙΝΘΟΥ	92960503	Νησιωτική/Ορεινή	45,5	853
		ΚΑΛΑΘΟΥ	92960703	Νησιωτική/Ορεινή	17,525	502
		ΛΑΕΡΜΩΝ	92960704	Νησιωτική/Ορεινή	87,4	361
		ΛΑΡΔΟΥ	92960701	Νησιωτική/Ορεινή	41,75	1.380

		ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	LEADER ΣΣ ΚΑΠ		
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός	
ΡΟΔΟΥ	ΡΟΔΟΥ	ΛΙΝΔΟΥ	92960702	Νησιωτική/Ορεινή	16,575	1.087	
		ΠΥΛΩΝΟΣ	92960705	Νησιωτική/Ορεινή	15,65	627	
		ΔΑΜΑΤΡΙΑΣ	92960905	Νησιωτική	12,375	641	
		ΘΕΟΛΟΓΟΥ	92960906	Νησιωτική	22,375	809	
		ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ	92960901	Νησιωτική	11,95	5.396	
		ΜΑΡΙΤΣΩΝ	92960902	Νησιωτική	23,65	1.808	
		ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΟΥ	92960903	Νησιωτική	9,425	2.667	
		ΠΑΣΤΙΔΑΣ	92960904	Νησιωτική	9,375	3.641	
		ΑΓ.ΙΣΙΔΩΡΟΥ	92960202	Νησιωτική/Ορεινή	48,7	355	
		ΕΜΠΩΝΑΣ	92960201	Νησιωτική/Ορεινή	77,666	1.242	
		ΚΡΗΤΗΝΙΑΣ	92960203	Νησιωτική/Ορεινή	27,984	503	
		ΜΟΝΟΛΙΘΟΥ	92960204	Νησιωτική/Ορεινή	45,525	181	
		ΣΙΑΝΩΝ	92960205	Νησιωτική/Ορεινή	34,475	152	
		ΑΠΟΛΛΩΝΩΝ	92960602	Νησιωτική/Ορεινή	71,175	845	
		ΔΙΜΥΛΙΑΣ	92960603	Νησιωτική/Ορεινή	35	465	
		ΚΑΛΑΒΑΡΔΩΝ	92960604	Νησιωτική	14,925	502	
		ΠΛΑΤΑΝΙΩΝ	92960605	Νησιωτική/Ορεινή	17,85	196	
		ΣΑΛΑΚΟΥ	92960606	Νησιωτική/Ορεινή	47,4	576	
		ΣΟΡΩΝΗΣ	92960601	Νησιωτική	13,675	1.278	
		ΦΑΝΩΝ	92960607	Νησιωτική	11,8	858	
		ΑΠΟΛΑΚΚΙΑΣ	92960801	Νησιωτική/Ορεινή	29,1	496	
		ΑΡΝΙΘΑΣ	92960802	Νησιωτική/Ορεινή	22,025	215	
		ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ	92960803	Νησιωτική	46,625	646	
		ΒΑΤΙΟΥ	92960804	Νησιωτική/Ορεινή	39,075	323	
		ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ	92960805	Νησιωτική	33,475	671	
		ΙΣΤΡΙΟΥ	92960806	Νησιωτική/Ορεινή	18,4	291	
		ΚΑΤΤΑΒΙΑΣ	92960807	Νησιωτική	97,35	307	
		ΛΑΧΑΝΙΑΣ	92960808	Νησιωτική	25,375	153	
		ΜΕΣΑΝΑΓΡΟΥ	92960809	Νησιωτική/Ορεινή	51,75	155	
		ΠΡΟΦΥΛΙΑΣ	92960810	Νησιωτική/Ορεινή	15,875	304	
		ΜΕΓΙΣΤΗΣ*	ΜΕΓΙΣΤΗΣ	92950101	Νησιωτική/Ορεινή	11,978	492
		ΣΥΜΗΣ*	ΣΥΜΗΣ	92970101	Νησιωτική/Ορεινή	65,754	2.590
		ΤΗΛΟΥ*	ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ	92980102	Νησιωτική/Ορεινή	34,9	296
			ΛΙΒΑΔΙΩΝ	92980101	Νησιωτική/Ορεινή	29,625	484
ΧΑΛΚΗΣ*	ΧΑΛΚΗΣ	92990101	Νησιωτική/Ορεινή	37,043	478		
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΟΔΟΥ					1.560,50	69.194	
ΚΑΛΥΜΝΟΥ	ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	92760101	Νησιωτική/Ορεινή	134,544	16.179	
	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ*	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ	92740101	Νησιωτική/Ορεινή	14,5	185	
	ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ*	ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	92750101	Νησιωτική/Ορεινή	114,077	1.334	
	ΛΕΙΨΩΝ*	ΛΕΙΨΟΙ	92770101	Νησιωτική/Ορεινή	17,35	790	
	ΠΑΤΜΟΥ*	ΠΑΤΜΟΣ	92790101	Νησιωτική/Ορεινή	45,039	3.047	
	ΛΕΡΟΥ	ΛΕΡΟΣ	92780101	Νησιωτική/Ορεινή	74,172	7.917	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ					399,682	29.452	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	LEADER ΣΣ ΚΑΠ	
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός
ΚΩ	ΚΩ	ΚΩ	92840301	Νησιωτική	67,2	19.432
		ΑΣΦΕΝΔΙΟΥ	92840101	Νησιωτική	34,5	4.094
		ΠΥΛΙΟΥ	92840102	Νησιωτική	28,075	3.036
		ΑΝΤΙΜΑΧΕΙΑΣ	92840201	Νησιωτική	54	2.538
		ΚΑΡΔΑΜΑΙΝΑΣ	92840202	Νησιωτική	35,15	1.650
		ΚΕΦΑΛΟΥ	92840203	Νησιωτική	71,388	2.638
	ΝΙΣΥΡΟΥ*	ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ	92850102	Νησιωτική/Ορεινή	25,275	681
		ΕΜΠΟΡΕΙΟΥ	92850101	Νησιωτική/Ορεινή	13,425	266
		ΝΙΚΙΩΝ	92850103	Νησιωτική/Ορεινή	11,355	61
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΩ					340,368	34.396
ΚΑΡΠΑΘΟΥ	ΚΑΣΟΥ*	ΚΑΣΟΥ	92810101	Νησιωτική/Ορεινή	69,464	1.084
	ΚΑΡΠΑΘΟΥ	ΠΗΓΑΔΙΑ	92800101	Νησιωτική/Ορεινή	15,236	2.788
		ΑΠΕΡΙΟΥ	92800102	Νησιωτική/Ορεινή	25,825	355
		ΑΡΚΑΣΑΣ	92800103	Νησιωτική/Ορεινή	16,828	564
		ΒΩΛΑΔΑΣ	92800104	Νησιωτική/Ορεινή	31,725	264
		ΜΕΝΕΤΩΝ	92800105	Νησιωτική/Ορεινή	44,61	662
		ΜΕΣΟΧΩΡΙΟΥ	92800106	Νησιωτική/Ορεινή	34,8	371
		ΟΘΟΥΣ	92800107	Νησιωτική/Ορεινή	11,3	281
		ΠΥΛΩΝ	92800108	Νησιωτική/Ορεινή	22,6	216
		ΣΠΟΩΝ	92800109	Νησιωτική/Ορεινή	17	169
ΟΛΥΜΠΟΥ	92800201	Νησιωτική/Ορεινή	104,876	556		
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ					394,264	7.310
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ					2.694,81	140.352
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ					2.714,24	190.988

*ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΕΩΣ 3.500 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ, ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΕΙΝΑΙ : η Αλιμιά, οι Αρκοί, το Φαρμακονήσι, το Γυαλί, η Κίναρος, τα Λέβιθα, η Μάραθος, ο Νίμος, η Ψέριμος, η Σαρία, η Στρογγυλή, η Σύρνα και η Τέλενδος.

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δύναται να χρηματοδοτηθούν πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που συμβάλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην εξυπηρέτηση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής. Οι εν λόγω παρεμβάσεις παρέχονται δωρεάν στο ευρύ κοινό, ή η όποια χρηματική συνεισφορά από το κοινό καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της δραστηριότητας, δεν μεταβάλλει τον μη οικονομικό της χαρακτήρα και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία.

Τονίζεται ότι **άυλες πράξεις** χαρακτηρίζονται οι πράξεις που αφορούν σε ήπιες παρεμβάσεις, όπως μεταφορά τεχνογνωσίας/έρευνα/υιοθέτηση απαιτήσεων προτύπων-πιστοποίηση κ.ά., αλλά και γενικότερα παρεμβάσεις (όπως μελέτες, έρευνες κ.λπ.) πλην εκείνων της υλικοτεχνικής υποδομής (όπως κατασκευές τεχνικών έργων, αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και μηχανημάτων, κ.λπ.).

Επισημαίνεται ότι για τις προτεινόμενες πράξεις που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, αποτελεί κριτήριο αποκλεισμού η μη ύπαρξη οριστικής μελέτης.

Για δυνητικούς δικαιούχους οι οποίοι ακολουθούν διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για την ανάθεση των έργων, οι δαπάνες «L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου» και «L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου», είναι επιλέξιμες μόνο στην περίπτωση που δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια.

Αναλυτικότερα, οι υπο-παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα που δύναται να υλοποιηθούν, μέσω της τοπικής στρατηγικής, είναι οι ακόλουθες:

Π3-77-4.1-3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ).

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που στοχεύουν στη δημιουργία υποδομών ή/και υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού. Οι πράξεις θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με μία ή περισσότερες ανάγκες του τοπικού προγράμματος. Τέτοιου είδους πράξεις μπορούν να είναι η δημιουργία παιδικών σταθμών, χώρων άθλησης, πολιτιστικών κέντρων και χώρων πολυδραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

- Η δημιουργία και εκσυγχρονισμός δομών στήριξης ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, Γηροκομεία κλπ)
- Η δημιουργία και εκσυγχρονισμός δομών - δράσεις συμπερίληψης ΑΜΕΑ (κωφοί, τυφλοί, άτομα με αμαξίδια, πάσχοντες από Alzheimer)
- Η ενίσχυση για δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών σχετικών με την υγεία (αγροτικά ιατρεία, κινητές μονάδες ιατροδιαγνωστικών υπηρεσιών, δίκτυο απινιδωτών κ.α.), έργα ανάπτυξης ψηφιακής υγείας σε απομακρυσμένες περιοχές
- Οι υποδομές προσβασιμότητας σε υπηρεσίες κοινωνικού / υγειονομικού χαρακτήρα για τους κατοίκους των απομακρυσμένων περιοχών
- Η δημιουργία ή/και αναβάθμιση κτιριακών υποδομών πολιτιστικών κέντρων- χώρων εκδηλώσεων
- Η δημιουργία και εκσυγχρονισμός αθλητικών υποδομών σε απομακρυσμένες περιοχές (γυμναστήρια, γήπεδα)
- Η δημιουργία – εκσυγχρονισμός χώρων φιλοξενίας και περίθαλψης ζώων

Ποσοστό Επιχορήγησης: 100% δυνάμει των παρ. 4γii και 4γιν του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.02 Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα

- L41.04 Εξοπλισμός ΑΠΕ
- L41.05 Δαπάνη αγοράς αυτοκινήτου
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δημιουργία Ιστοσελίδας
 - ✓ Δαπάνες προβολής
 - ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
- L41.09 Δαπάνες για απόκτηση γης
- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
 - ✓ Μελέτες εφαρμογής και πιστοποίησης συστημάτων ποιότητας
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

Π3-77-4.1-3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και στην ενσωμάτωση προσφύγων/μεταναστών.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις δημόσιου χαρακτήρα που στοχεύουν στην δημιουργία υποδομών ή/και υπηρεσιών για την καταπολέμηση της φτώχειας, την κοινωνική ένταξη και την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού κατηγοριών πολιτών, συμπεριλαμβανομένων και των προσφύγων και μεταναστών. Οι πράξεις θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με μία ή περισσότερες ανάγκες του τοπικού προγράμματος. Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

- Η Δημιουργία υποδομών προσωρινής στέγασης αστέγων και παροχής συσσιτίου, κοινωνικό λαχανόκηπο, κοινωνικό πλυντήριο, κοινωνικό κομμωτήριο ανακύκλωση & δωρεά ειδών υγιεινής και λοιπών αντικειμένων κ.λπ.
- Η ενίσχυση φορέων σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό

Ποσοστό Επιχορήγησης: 100% δυνάμει των παρ. 4γii και 4γiv του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€** ή των **20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.02 Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα
- L41.04 Εξοπλισμός ΑΠΕ
- L41.05 Δαπάνη αγοράς αυτοκινήτου
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δημιουργία Ιστοσελίδας
 - ✓ Δαπάνες ενημέρωσης-προβολής

- ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
- ✓ Ημερίδες/εργαστήρια ενημέρωσης και εκπαίδευσης των ωφελούμενων
- L41.09 Δαπάνες για απόκτηση γης
- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
 - ✓ Μελέτες εφαρμογής και πιστοποίησης συστημάτων ποιότητας
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

Π3-77-4.1-4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές αναψυχής, ανάπλασης οικισμών / περιοχών, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας, όπως σημάσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή-προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.. Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

- Η δημιουργία - εκσυγχρονισμός κατασκηνώσεων, σε περιοχές με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος που συμβάλλουν στην ήπια ανάπτυξη της περιοχής και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Η δημιουργία υπαίθριων χώρων άθλησης, αναψυχής και χώρων πρασίνου (παιδικές χαρές, παιδότοποι, αλύλλια εντός οικισμών κ.α.).
- Η δημιουργία – εκσυγχρονισμός σημείων τουριστικής πληροφόρησης σε κομβικά σημεία της περιοχής παρέμβασης.
- Καινοτόμες δράσεις τουριστικής προβολής με τη χρήση ΤΠΕ (π.χ. εφαρμογές για κινητά, video, βάσεις δεδομένων κ.α.).

Ποσοστό Επιχορήγησης : 100% δυνάμει των παρ. 4γii και 4γiii του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η βελτίωση ποιότητας ζωής πληθυσμού και των μεταναστών/προσφύγων.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€** ή των **20.000€** στις περιπτώσεις **άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.02 Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα
- L41.04 Εξοπλισμός ΑΠΕ
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δημιουργία Ιστοσελίδας
 - ✓ Δαπάνες ενημέρωσης-προβολής
 - ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
- L41.09 Δαπάνες για απόκτηση γης

- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
 - ✓ Μελέτες εφαρμογής και πιστοποίησης συστημάτων ποιότητας
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

Π3-77-4.1-5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ειδικότερα, επιλέξιμες είναι κατά προτεραιότητα οι εκδηλώσεις οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση του τοπικού προγράμματος, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην τοπική στρατηγική.

Ενδεικτικά θα χρηματοδοτηθούν:

- πολιτιστικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τα τοπικά προϊόντα, τη γαστρονομία, (γιορτή κρασιού, τσικουδιάς, τυριού, αρτοσκευασμάτων, σταφυλιού, νερού κ.λπ), την παράδοση, τη λαογραφία και τα ήθη και έθιμα της περιοχής,
- αθλητικές εκδηλώσεις κυρίως νέων ή διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων (π.χ. αθλητική ρομποτική, αγώνες σκάκι, ποδηλατικοί αγώνες βουνού, αγώνες δρόμου σε ορειβατικά – περπατητικά μονοπάτια κ.λπ.).

Ποσοστό Επιχορήγησης: 75% δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **20.000€**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.08 Οργάνωση Πολιτιστικών Δρώμενων
 - ✓ Δαπάνες προβολής
 - ✓ Μίσθωση χώρου και εξοπλισμού και οπτικοακουστικών μέσων
 - ✓ Παραγωγή υλικού καταγραφής της εκδήλωσης

Π3-77-4.1-5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε αποκατάσταση, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών τοπικών στοιχείων της περιοχής. Οι πράξεις θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με μία ή περισσότερες ανάγκες του τοπικού προγράμματος. Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

- η ενίσχυση φορέων πολιτισμού με έντονη και πολυποικίλη δραστηριότητα, (θεατρικές ομάδες, πολιτιστικοί σύλλογοι, ωδεία, μουσεία, βιβλιοθήκες κ.λπ.) για μικρής κλίμακας υποδομή (προμήθεια εξοπλισμού εκδηλώσεων, μουσικών οργάνων, παραδοσιακών στολών κ.λπ.),

- η αποκατάσταση μνημείων αγροτικής κληρονομιάς και μνημείων υπαίθρου (μύλοι, πηγάδια, μιτάτα, βρύσες, αναβαθμίδες, αλώνια, υδραγωγεία, πατητήρια, γεφύρια, κ.λπ.),
- η αποκατάσταση και επαναχρησιμοποίηση παραδοσιακών σχολείων, βιομηχανικών και προ-βιομηχανικών κτιρίων και η μετατροπή τους σε χώρους πολιτισμικής δημιουργίας, μουσεία και εκθεσιακούς χώρους, χώρους εκδηλώσεων, ωδεία, βιβλιοθήκες, κέντρα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης κ.λπ.,

Ποσοστό Επιχορήγησης : 100% δυνάμει των παρ. 4γii και 4γiii του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€** ή των **20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.02 Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα
- L41.04 Εξοπλισμός ΑΠΕ
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δημιουργία Ιστοσελίδας
 - ✓ Δαπάνες ενημέρωσης-προβολής
 - ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
 - ✓ Δημιουργία ντοκιμαντέρ
- L41.09 Δαπάνες για απόκτηση γης
- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
 - ✓ Μελέτες εφαρμογής και πιστοποίησης συστημάτων ποιότητας
 - ✓ Έρευνες, καταγραφή πολιτιστικών, ιστορικών και λαογραφικών στοιχείων
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

Π3-77-4.1-6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υπηρεσίες και υποδομές, με σκοπό την αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικών τοπίων, όπως θέσεις θέας κλπ. Οι πράξεις θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με μία ή περισσότερες ανάγκες του τοπικού προγράμματος. Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν πράξεις για:

- Την προστασία και την ανάδειξη της γεωποικιλότητας, της βιοποικιλότητας και της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής (βοτανικά πάρκα και ενδημική χλωρίδα, μνημειακά δέντρα, υγροτοπικές εκτάσεις, ορνιθοπανίδα και ενδημική πανίδα κ.λπ.) ιδιαίτερα με την αξιοποίηση καινοτόμων μεθόδων και εργαλείων ΤΠΕ.

- Την αναβάθμιση-ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση μονοπατιών και διαδρομών (φυσιολατρικών, περιπατητικών, αθλητικών, θρησκευτικών, αρχαιολογικών κ.α.), σημείων αναρρίχησης και ορειβασίας, θέσεων θέας και αναψυχής στη φύση, ειδικά στις περιοχές NATURA 2000.

Ποσοστό Επιχορήγησης: 100% δυνάμει του των παρ. 4γii και 4γiii του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων €**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.02 Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα
- L41.04 Εξοπλισμός ΑΠΕ
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δαπάνες ενημέρωσης-προβολής
 - ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
 - ✓ Ημερίδες/εργαστήρια προβολής φυσικού περιβάλλοντος
- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
 - ✓ Μελέτη/καταγραφή στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

Π3-77-4.1-6.2 Έργα πράσινων υποδομών "green infrastructure" για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές, με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές, όπως πλημμύρες και πυρκαγιές. Οι πράξεις θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με μία ή περισσότερες ανάγκες του τοπικού προγράμματος.

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν δράσεις:

- Πρόληψης φυσικών καταστροφών, προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος, όπως τοπικά αντιπλημμυρικά και αντιπυρικά έργα μικρής κλίμακας, υποδομές και εξοπλισμός πυρόσβεσης, πράσινες υποδομές σε αγροοικοσυστήματα (ανακατασκευή αναβαθμίδων, φυτεύσεις για τη συγκράτηση των εδαφών, κατασκευή υδατοσυλλογών κ.α.), σχεδιασμός και χρήση ΤΠΕ για τη διαχείριση αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών κ.λπ
- Ενίσχυσης ομάδων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, όπως: παροχή εξοπλισμού και εξειδικευμένης κατάρτισης σε εθελοντικές ομάδες, σωματεία, φορείς και ΟΤΑ για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.

Ποσοστό Επιχορήγησης: 100% δυνάμει του των παρ. 4γii και 4γiii του άρθρου 73 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Στόχος της Υποπαρέμβασης είναι: Η προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της Υποπαρέμβασης: Ολόκληρος ο Νομός Δωδεκανήσου, εκτός από την Δημοτική Κοινότητα Ρόδου.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης ανέρχεται στο ποσό των **400.000€** ή των **20.000€** στις περιπτώσεις άυλων πράξεων, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες που ενδεικτικά θα αφορούν σε:

- L41.01 Κτιριακές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου
- L41.03 Λοιπός Εξοπλισμός
 - ✓ εξοπλισμός γραφείου
 - ✓ οπτικοακουστικά μέσα
- L41.05 Δαπάνη αγοράς αυτοκινήτου
- L41.06 Δαπάνη υποβολής φακέλου και τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου
- L41.07 Δαπάνες Ενημέρωσης Προβολής
 - ✓ Δαπάνη ημερίδων περιβαλλοντικής ενημέρωσης και αντιμετώπισης των κινδύνων από φυσικές καταστροφές
 - ✓ Ανάπτυξη λογισμικού
 - ✓ Δαπάνες σχεδιασμού και παραγωγής υλικού για το φυσικό περιβάλλον και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές
- L41.10 Μελέτες για την έκδοση οικοδομικής άδειας και λοιπές μελέτες για την εκτέλεση του έργου.
- ΣΔ Συνολική Δαπάνη (έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων)

2. ΔΕΙΚΤΕΣ

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν σε κάθε προκηρυσσόμενη υπο-παρέμβαση, θα πρέπει να συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των παρακάτω δεικτών:

Πίνακας 1: Δείκτες αποτελέσματος

Δείκτες αποτελέσματος	Στοιχείο Δείκτη στο ΟΠΣΚΑΠ	Περιγραφή Δείκτη	Υπο-παρεμβάσεις που αφορά	Τρόπος Συμπλήρωσης
R.41	No 15	Σύνδεση της αγροτικής Ευρώπης: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές μέσω της στήριξης της ΚΓΠ	ΟΛΕΣ ΕΚΤΟΣ της Π3-77-4.1-3.2	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ(*)
R.42	No 17	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης: Αριθμός ατόμων που καλύπτονται από έργα κοινωνικής ένταξης που λαμβάνουν στήριξη	Π3-77-4.1-3.2	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (**)
R.27	Δεν εμφανίζεται	Αριθμός πράξεων που συμβάλλουν στους στόχους περιβαλλοντικής βιωσιμότητας	Π3-77-4.1-6.1/ Π3-77-4.1-6.2	ΑΥΤΟΜΑΤΑ(**)

(*) Συμπληρώνεται ο πληθυσμός της Δημοτικής/Τοπικής Κοινότητας που αφορά η πράξη και ελέγχεται κατά την αξιολόγηση

(**) Συμπληρώνεται ο αριθμός των ατόμων που επωφελούνται από τα έργα και ελέγχεται κατά την αξιολόγηση

(**) Συμπληρώνεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΑΠ και δεν εμφανίζεται στο πληροφοριακό σύστημα.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

3.1. Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται **ενδεικτικά** στα **1.092.400,00€** και κατανέμεται ανά υπο-παρέμβαση ως ακολούθως:

Πίνακας 1

A/A	ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (σε €)
(1)	(2)	(3)
1	Π3-77-4.1-3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κλπ).	165.000,00
2	Π3-77-4.1-3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και στην ενσωμάτωση προσφύγων/μεταναστών	165.000,00
3	Π3_77_4.1_4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας.	205.000,00
4	Π3_77_4.1_5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων	56.250,00
5	Π3_77_4.1_5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς	169.750,00
6	Π3_77_4.1_6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών	189.000,00
7	Π3_77_4.1_6.2 Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές.	142.400,00
	ΣΥΝΟΛΟ	1.092.400,00

3.2 Η ΟΤΔ ΑΝ.ΔΩ Α.Ε. δύναται (με σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ) να επικαιροποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης ή/και την κατανομή της ανά υπο-παρέμβαση ή και να προβεί σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δυνητικούς δικαιούχους μέσω της οικείας ιστοσελίδας (ιστοσελίδας του ΠΑΑ www.agrotikianaptixi.gr ή/και της ΟΤΔ www.ando.gr).

4 ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ

4.1 Οι επιλέξιμες δαπάνες καθορίζονται ανά υπο-παρέμβαση και είναι αυτές οι οποίες συνδέονται **μόνο με άμεσο τρόπο** με την υλοποίηση της κάθε πράξης και οι οποίες είναι απαραίτητες, ώστε η πράξη να θεωρείται ως ολοκληρωμένη και λειτουργική. Δαπάνες που δεν κρίνονται απαραίτητες για τη λειτουργικότητα της πράξης αποτελούν μη επιλέξιμες δαπάνες.

Ως έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών θεωρείται η **01.01.2023**.

Δεν είναι επιλέξιμες οι πράξεις, των οποίων το φυσικό αντικείμενο έχει ολοκληρωθεί πριν την υποβολή αίτησης στήριξης στην ΟΤΔ, ανεξάρτητα αν ο δυνητικός δικαιούχος έχει εκτελέσει ή όχι τις σχετικές πληρωμές. Στο πλαίσιο αυτό δεν είναι επιλέξιμες πράξεις που το **υπολειπόμενο οικονομικό αντικείμενο** ανέρχεται **σε ποσοστό κάτω του 10%** του αιτούμενου προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης. **Επιπροσθέτως, για πράξεις που αφορούν σε ίδρυση δεν είναι επιλέξιμες**

οι πράξεις για τις οποίες έχει εκδοθεί η σχετική άδεια λειτουργίας ή άλλο αποδεικτικό όπου διαπιστώνεται η λειτουργία της επένδυσης.

- 4.2** Οι επιλέξιμες δαπάνες και οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στο άρθρο 9 της υπ' αριθ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 770), και εξειδικεύονται στην εγκύκλιο με θέμα «Οδηγίες για την έκδοση πρόσκλησης - Όροι επιλεξιμότητας - Επιλεξιμότητα δαπανών και υπόδειγμα πρόσκλησης έργων δημοσίου χαρακτήρα με τα συνημμένα αυτής» και στην με αριθ. πρωτ. 3506/18-12-2023 (Β' 7144) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Αρμόδιος Φορέας (Ενδιάμεσος Φορέας) για την εξέταση της επιλεξιμότητας των δαπανών κάθε αίτησης στήριξης είναι η ΟΤΔ ΑΝ.ΔΩ Α.Ε. και όταν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων ή η ΕΥΔ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ή η ΕΥΕ ΠΑΑ, κατά περίπτωση.

A. Επιλεξιμότητα δαπανών

1. Δαπάνες οι οποίες συνδέονται με άμεσο τρόπο με την υλοποίηση της πράξης και είναι **επιλέξιμες**, είναι οι κάτωθι:

α) η κατασκευή ή βελτίωση ακίνητης περιουσίας

β) η αγορά νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού

γ) οι γενικές δαπάνες όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, λοιπές μελέτες και υποστηρικτικές ενέργειες.

δ) οι δαπάνες που αφορούν άυλα στοιχεία όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 της υπ' αριθ. 39443/12.02.2025 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 770).

ε) δαπάνες σύνδεσης με δίκτυα ηλεκτροδότησης, υδροδότησης, τηλεφωνίας, γεωθερμίας που πραγματοποιούνται εντός των ορίων του οικοπέδου υλοποίησης της επένδυσης.

στ) σε περιπτώσεις κατασκευαστικών έργων που εκτελούνται με **αυτεπιστασία**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β του άρθρου 134 και στο άρθρο 177 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως ισχύουν κάθε φορά: αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον αυτό προσελήφθη για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της πράξης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, λοιπές δαπάνες εφόσον τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους για την υλοποίηση του έργου, κόστος προμηθειών-υπηρεσιών που προβλέπονται στην αυτεπιστασία. Οι παραπάνω αμοιβές και δαπάνες είναι επιλέξιμες και σε κατασκευαστικά έργα που **δεν εκτελούνται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων**, ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων που απασχολήθηκαν, είναι επιλέξιμες στην περίπτωση που την Αναλυτική Περιοδική Δήλωση (ΑΠΔ) υποβάλλει ο δικαιούχος.

Στις περιπτώσεις κτηριακών κατασκευών, σε έργα που **δεν** εκτελούνται με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στον συνημμένο στην παρούσα **οδηγό απλοποιημένου κόστους κτηριακών κατασκευών**.

ζ) η δαπάνη για την ενοικίαση χημικών τουαλετών στον χώρο υλοποίησης πράξεων πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων για την εξυπηρέτηση των παρευρισκόμενων, **μόνον** αν υπάρχει πρόβλεψη και για χημική τουαλέτα ΑμεΑ.

η) η μίσθωση εξοπλισμού, όπου αυτός κρίνεται απαραίτητος για την διενέργεια της πράξης.

θ) η μεταφορά ή/και εγκατάσταση εξοπλισμού.

ι) οι δαπάνες οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στην τιμή αγοράς, όπως τέλη ταξινόμησης οχημάτων και εισφορά ανακύκλωσης.

ια) οποιαδήποτε άλλη κατηγορία δαπάνης κατόπιν τεκμηρίωσης.

2. Ενδεικτικά, οι δαπάνες **οι οποίες δεν συνδέονται** με άμεσο τρόπο με την υλοποίηση της πράξης και **δεν είναι επιλέξιμες** είναι οι κάτωθι:

α) Δαπάνες μίσθωσης κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.

β) Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία του έργου και εργασίες συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.

γ) Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (ενδεικτικά: προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών).

δ) Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, τέλη, τα οποία επιβάλλονται σε ετήσια βάση, καθώς και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, τόκοι, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.

ε) Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.

στ) Αγορά μεταχειρισμένων οχημάτων και μεταχειρισμένου εξοπλισμού.

ζ) Η αγορά οχημάτων, **με εξαίρεση** αυτά που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 9 της υπ' αριθ. 39443/21-2-2025 υπουργικής απόφασης (Β' 770). Μετά από τεκμηριωμένο αίτημα του δικαιούχου προς την ΟΤΔ, δύναται να είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αγορά οχήματος, που δεν περιλαμβάνεται στις παραπάνω εξαιρέσεις, μετά από σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ.

η) Οι λειτουργικές δαπάνες της επένδυσης, καθώς και οι δαπάνες αναλώσιμων υλικών.

θ) Η χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού/παγίων, **εκτός αν** με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η κυριότητά τους περιέλθει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης.

ι) Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), **εκτός** της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 9 της υπ' αριθ. 39443/21-2-2025 υπουργικής απόφασης (Β' 770) .

ια) Οι Δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.

ιβ) Σε περιπτώσεις εκσυγχρονισμού, οι δαπάνες με σκοπό τη συμμόρφωση με υποχρεωτικές απαιτήσεις που προκύπτουν από το σχετικό θεσμικό πλαίσιο (π.χ. αυθαίρετες κατασκευές) ή υποχρεωτικά πρότυπα.

ιγ) Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους, **εκτός** από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.

ιδ) Οι Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.

ιε) Οι Αμοιβές καλλιτεχνών, καθώς και οι δαπάνες φιλοξενίας-διατροφής.

ιστ) Η κατασκευή ιστοσελίδας και το hosting, αναφορικά με την παρέμβαση **Π3-77-4.1-5.1**, καθώς αποτελούν στοιχείο ενίσχυσης του δικαιούχου και δεν αφορά αποκλειστικά στην εκδήλωση.

ιζ) Οι Δαπάνες που αφορούν στα Social Media.

ιη) Οι Δαπάνες που αφορούν σε συνήθεις παρεμβάσεις συντήρησης οδών, **εκτός** αν αφορούν δαπάνες αποκατάστασης του οδοστρώματος, όπως στις περιπτώσεις πράξεων σχετικές με την εγκατάσταση δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης. **Επισημαίνεται** ότι είναι υποχρεωτική η ασφαλτόστρωση ή η τσιμεντόστρωση των οδών.

Β. Όροι επιλεξιμότητας

B1. Στο πλαίσιο των πράξεων που **δεν εκτελούνται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων και οι δικαιούχοι που τις υλοποιούν δεν αποτελούν «Αναθέτουσα Αρχή»** ώστε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147), η ανάθεση συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών, θα πρέπει να ακολουθεί διαδικασίες που να είναι σύμφωνες με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, κατά αναλογία με τις διατάξεις του ν.4412/2016 (Α' 147).

Συγκεκριμένα, οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι, στο πλαίσιο υλοποίησης της ενταγμένης πράξης για την ανάθεση σύμβασης Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών, **σε έκδοση πρόσκλησης** για την εκδήλωση ενδιαφέροντος, η ανακοίνωση της οποίας να δημοσιευθεί κατ' ελάχιστον στις ιστοσελίδες του δικαιούχου (αν υφίσταται), του Δήμου όπου θα εκτελεστεί το έργο (εφόσον είναι εφικτό) και της ΟΤΔ, ή/και στον τοπικό τύπο. Για την ανάθεση, παρακολούθηση και παραλαβή του έργου, ο δικαιούχος θα πρέπει να συστήσει **σχετικές επιτροπές**. Σε κάθε περίπτωση ο δικαιούχος μπορεί να συνάψει σύμβαση παροχής τεχνικών υπηρεσιών για τις παραπάνω διαδικασίες. Επισημαίνεται ότι οι επιτροπές θα πρέπει να αποτελούνται από άτομα για τα οποία δεν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων με τους υποψηφίους αναδόχους.

Εξαιρούνται από τη διαδικασία συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών που η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης εμπίπτει στα όρια του άρθρου 118 «**Απευθείας ανάθεση**» του ν. 4412/2016 (Α' 147).

B2. Οι κάθε είδους μελέτες δεν μπορούν να αποτελέσουν από μόνες τους πράξη, αλλά ως απαραίτητη ενέργεια για την υλοποίηση της αντίστοιχης πράξης και μόνο σε αυτή την περίπτωση μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες δαπάνες, με εξαίρεση την υπο-παρέμβαση Π3-77-4.1-5.2, και για τις οποίες δεν απαιτείται η διενέργεια επιπλέον παρεμβάσεων που θα υποδεικνύονται από αυτές.

Για τα έργα που υλοποιούνται από φορείς του δημοσίου, η **δαπάνη εκπόνησης των μελετών** για την κατασκευή του έργου, μπορεί να **είναι επιλέξιμη μόνο** στην περίπτωση που ο φορέας δεν διαθέτει την τεχνική επάρκεια να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην εκπόνησή της.

Επίσης, αν η τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών, ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως ισχύει κάθε φορά.

Σημειώνεται ότι στην παραπάνω περίπτωση εάν η αναθέτουσα αρχή συνάψει σύμβαση παροχής τεχνικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών, το κόστος της εν λόγω σύμβασης είναι επιλέξιμο, υπό τον όρο ότι αφορά στο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης στήριξης και μέχρι την ολοκλήρωσή του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στην παρ. 9 του άρθρου 14Γ της υπ' αριθ. 39443/12.02.2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 770).

Επισημαίνεται ότι για τις προτεινόμενες πράξεις που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, αποτελεί **κριτήριο αποκλεισμού η μη ύπαρξη εγκεκριμένης οριστικής μελέτης του έργου**.

Για τα έργα που αφορούν σε αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση και ανάδειξη οικισμού ή τμήματος αυτού, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων δημοσίου χαρακτήρα, **πρέπει να υφίσταται**

μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, το περιεχόμενο της οποίας περιλαμβάνεται στα συνημμένα της παρούσας πρόσκλησης (αρ.6.) Κατά προτεραιότητα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (όπως ύδρευσης, αποχέτευσης).

B3. Όταν η ένταση ενίσχυσης είναι στο 100% των επιλέξιμων δαπανών, η πρόσβαση στις επιχορηγούμενες υποδομές από το ευρύ κοινό πρέπει να παρέχεται δωρεάν ή το τυχόν αντίτιμο, να καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της δραστηριότητας, όπως αυτό προκύπτει από την αίτηση στήριξης, να μην μεταβάλει τον μη οικονομικό της χαρακτήρα και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία, ενώ για παρεμβάσεις που έχουν ως παραδοτέο κάποιο προϊόν, πρέπει να αναγράφεται ότι αυτό διανέμεται δωρεάν.

B4. Δεν είναι επιλέξιμες πράξεις που με άμεσο ή έμμεσο τρόπο προκαλούν επιχειρηματικό /ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην περιοχή εφαρμογής ή στους φορείς και τους επαγγελματίες/ιδιώτες που δραστηριοποιούνται σε αυτή, δεδομένου ότι στην αντίθετη περίπτωση **αποτελούν κρατική ενίσχυση** που θίγει τον ανταγωνισμό. Συνεπώς δεν μπορούν να ενταχθούν πράξεις οι οποίες προβάλουν μια περιοχή με στόχο την προσέλκυση τουριστών/επισκεπτών ή/και εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο ιδιωτικά συμφέροντα, σε τέτοιο βαθμό που να επηρεάζεται ο ανταγωνισμός.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης **Π3-77-4.1-4.2 δεν είναι επιλέξιμη** η διοργάνωση και η συμμετοχή σε εκθέσεις, καθώς και δράσεις προβολής με συμμετοχή τουριστικών operators.

B5. Για πράξεις που περιλαμβάνουν υποδομές απαιτούνται είτε αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, είτε μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση επί του γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου στα οποία πραγματοποιούνται οι επενδύσεις που να καλύπτει **χρονική περίοδο** από τη δημοσιοποίηση της παρούσας πρόσκλησης, όπως παρακάτω:

α) Τουλάχιστον τριών (3) ετών για δαπάνες εξοπλισμού

β) δέκα (10) ετών για κατασκευαστικές δαπάνες (π.χ. ανέγερση/ανακαίνιση κτιρίου) από τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης.

Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, είναι δυνατή η υποβολή εν ισχύ συμφωνητικών ή προσυμφώνων μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, υπό την προϋπόθεση προσκόμισης των οριστικών συμφωνητικών ή συμβολαίων, σε περίπτωση που αυτά δεν είχαν προσκομισθεί κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, εντός **δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών** από την ημερομηνία κοινοποίησης του πίνακα κατάταξης.

Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης δυνητικών δικαιούχων που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 4430/2016 (Α' 205) (εγγεγραμμένοι στο «**ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ**» **φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ)**), γίνονται αποδεκτά **έγγραφα αρχικής παραχώρησης** έως πέντε (5) ετών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2Α του άρθρου 185 του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114).

- 4.3** Ο δικαιούχος οφείλει να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **άρθρο 19** της υπ' αριθ. 39443/2025 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770), ενώ η ολοκλήρωση της πράξης διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **άρθρο 22** της υπ' αριθ. 39443/2025 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770), και την διαδικασία Ι.4.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύουν.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το **άρθρο 19** της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 υπουργικής απόφασης (Β' 770):

α) Ο δικαιούχος υποχρεούται να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της απόφασης ένταξης, καθώς και να υποβάλει οριστικοποιημένο τελικό αίτημα πληρωμής στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα, **όχι αργότερα από τους τρεις μήνες πριν τη λήξη** της προγραμματικής περιόδου. **Η μη τήρηση** της εν λόγω προθεσμίας, επιφέρει την **ανάκληση ένταξης** της πράξης αυτομάτως, από τον αρμόδιο ΕΦ, ενώ αν έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, από τον δικαιούχο της πράξης, με την διαδικασία ανάκτησης του ποσού ως **αχρεωστήτως καταβληθέντος**. Ο ΕΦ δύναται να καθορίσει αυστηρότερους όρους ως προς την τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης.

β) Σε περιπτώσεις **μη υπαιτιότητας του δικαιούχου** (π.χ. ανωτέρα βία, ιατρικούς λόγους, καθυστερήσεις παραλαβής εξοπλισμού κ.λπ.), το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα μπορεί να παραταθεί πριν από τη λήξη του, με αίτημα του δικαιούχου, κατόπιν εισήγησης του αρμόδιου ΕΦ και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ, με την προϋπόθεση ότι η εκκαθάριση και εκταμίευση της πράξης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κανονιστικούς όρους.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο **22** της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 υπουργικής απόφασης (Β' 770), και την διαδικασία Ι.4.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύουν:

1. Η έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της πράξης πραγματοποιείται με την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης, την έκδοση όλων των σχετικών αδειών που απαιτούνται, καθώς και την κατά περίπτωση επίτευξη των δεικτών, **εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της**, και σύμφωνα με την διαδικασία Ι.4.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύει.

Επισημαίνεται ότι για έργα δημοσίου χαρακτήρα που **δεν εκτελούνται** με τις **διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων**, ακολουθείται η διαδικασία του ΣΔΕ για την ολοκλήρωση της πράξης, που αφορά στις παρεμβάσεις ιδιωτικών επενδύσεων.

2. Όταν απαιτείται η υποβολή αιτήματος για την **έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης πράξης**, γίνεται από τον δικαιούχο στον ΕΦ, η οποία αν δεν είναι ο αρμόδιος ΕΦ για την εξέταση του αιτήματος, προβαίνει στις ενέργειες που αναγράφονται στην περ. δ του άρθρου 3 της παρούσας. Ο αρμόδιος ΕΦ, προβαίνει στην έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης πράξης σύμφωνα με τα υποδείγματα της ΕΥΕ ΠΑΑ και η εν λόγω απόφαση αποστέλλεται στον δικαιούχο, με κοινοποίηση στην ΕΥΕ ΠΑΑ/ΟΤΔ (κατά περίπτωση) και ενημέρωση του ΟΠΣΚΑΠ.

4.4 Εξέταση στοιχείων κρατικής ενίσχυσης.

- I. **Τα έργα δεν πρέπει να ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). **Εάν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση**, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπίδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Η διεπίδότηση μπορεί να αποκλειστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες.
- II. Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο **οι προμήθειες/ υπηρεσίες/ εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας**, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.
- III. **Σημειώνεται ότι πράξεις που θα υποβληθούν στην παρούσα πρόσκληση, θα αποσταλούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ** για να εξεταστούν διακριτά αναφορικά με την τήρηση των κανόνων του

ανταγωνισμού, **εφόσον** ο αρμόδιος ΕΦ κρίνει ότι ενδεχομένως αποτελούν κρατική ενίσχυση, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα ανωτέρω και σύμφωνα με τα οριζόμενα στις με αριθ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 και 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27.11.2023 εγκυκλίους με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων». **Αν μετά την εξέταση μιας πράξης διαπιστωθεί ότι αποτελεί κρατική ενίσχυση, τότε δεν είναι επιλέξιμη** προς ενίσχυση στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.

- IV. **Οι υπο-παρεμβάσεις** που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση, **έχουν τοπικό χαρακτήρα** και οι επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης είναι οριακές, ενώ τα αγαθά ή οι υπηρεσίες παρέχονται σε μια περιορισμένη περιοχή, με αποτέλεσμα να είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη.
- V. **Οι αιτήσεις στήριξης** θα πρέπει να περιλαμβάνουν **δραστηριότητες που έχουν καθαρά τοπικό αντίκτυπο** και κατά συνέπεια δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:
- α) η **δραστηριότητα** του δυνητικού δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε **περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής** εντός ενός κράτους μέλους,
- β) η **δραστηριότητα** εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα **αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό,**
- γ) η **κρατική χρηματοδότηση** της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς **δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη** που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.
- VI. **Επισημαίνεται ότι η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών** που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης, εξαιρείται καταρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Συνεπώς οι υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, δεν είναι οικονομικής φύσης και **κατά συνέπεια δεν εμπίπτουν** στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.
- VII. Η **δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς** οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό, εκπληρώνει έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, του οποίου **ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός.**
- VIII. Στην παρούσα πρόσκληση μέσω των προκηρυσσόμενων υπο-παρεμβάσεων **δεν δύναται να υπάρξει κρατική ενίσχυση υπό τη μορφή αντιστάθμισης,** για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (ΥΓΟΣ).

4.5 Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας

Επί ποινή αποκλεισμού τα έργα θα πρέπει να :

- 1) **είναι σύμφωνα** με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο,
- 2) **είναι στοχευμένα** και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη δεικτών των τοπικών προγραμμάτων,
- 3) **είναι σε συνάφεια** με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΣΣ ΚΑΠ σχετικά με το LEADER,
- 4) **εξυπηρετούν** με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και **να συμβάλουν** στην ανάπτυξη αυτής,

- 5) **τηρείται Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης** για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, (κατά την έννοια του άρθρου 45 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως ισχύει),
- 6) **επαληθεύουν το εύλογο κόστος** των υποβληθεισών δαπανών, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14Γ της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 υπουργικής απόφασης (Β'770),
- 7) **λαμβάνουν υπόψη** την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και να γίνεται εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη για την επένδυση νομοθεσία, όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον,
- 8) **διασφαλίζουν** την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών **και να αποτρέπουν** κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού,
- 9) **λαμβάνουν μέριμνα** για τη **διευκόλυνση της πρόσβασης** σε αυτές **ατόμων με αναπηρία**, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ανάλογα με τη φύση της πράξης,
- 10) **διασφαλίζεται** ότι **δεν έχουν χρηματοδοτηθεί ή/και δεν χρηματοδοτούνται** από άλλα εθνικά ή/και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο,
- 11) μπορούν **να τεκμηριώσουν τον υπεύθυνο φορέα** για τη λειτουργία και τη συντήρηση των πράξεων, όπου απαιτείται,
- 12) **λαμβάνουν υπόψη** την **προστασία του ατόμου** από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο,
- 13) **διαθέτουν οριστική μελέτη** οι πράξεις που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων,
- 14) έχουν **ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα**,
- 15) διασφαλίζουν τις **αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης**, της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, κατά την ανάθεση συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εγκύκλιο με θέμα «Οδηγίες για την έκδοση πρόσκλησης - Όροι επιλεξιμότητας - Επιλεξιμότητα δαπανών και υπόδειγμα πρόσκλησης έργων δημοσίου χαρακτήρα με τα συνημμένα αυτής».

5 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

5.1 Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των ενισχυόμενων πράξεων ανά κατηγορία και υπο-παρέμβαση καθορίζεται στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας.

Για πράξεις που δεν εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, εφαρμόζεται ο συνημμένος «**Οδηγός απλοποιημένου κόστους κτηριακών κατασκευών**». (συνημμένο 7α)

Ο προϋπολογισμός της πράξης που διαμορφώνεται με το πέρας της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, αποτελεί τον εγκεκριμένο συνολικό προϋπολογισμό της. **Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση** του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού και της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης του έργου, **εκτός των παρακάτω περιπτώσεων** που αφορούν σε πράξεις που υλοποιούνται με τις διαδικασίες των **δημοσίων συμβάσεων**:

α. Όπου, ανακύπτει από σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις, όπως αύξηση συντελεστών ΦΠΑ (αφορά και πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που δεν υλοποιούνται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων), αύξηση των τιμολογίων και αναθεώρηση τιμών των δημοσίων έργων.

β. Όπου, ο δικαιούχος αιτηθεί αύξηση του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού και της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης της πράξης, στο ποσό που αντιστοιχεί στο ΦΠΑ αυτής, σε περίπτωση που ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος και **ο δικαιούχος δεν τον είχε υπολογίσει κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης**. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά αιτήματα πληρωμής που έχουν ήδη οριστικοποιηθεί στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα, πριν την υποβολή του σχετικού αιτήματος αύξησης προϋπολογισμού από τον δικαιούχο. Η συγκεκριμένη περίπτωση αφορά και πράξεις δημοσίου χαρακτήρα **που δεν υλοποιούνται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων**.

γ. Όπου **προέκυψε ανάγκη εκτέλεσης εργασιών** αρχαιολογικών ερευνών/επίβλεψης ή διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), που δεν είχαν προβλεφθεί στη μελέτη του έργου ή κατέστη αναγκαία η αύξηση της δαπάνης των εργασιών αυτών.

δ. Όπου **προέκυψε, από δαπάνη** που απαιτείται για την **αποκατάσταση βλαβών** του έργου που προξενήθηκαν από **φυσική καταστροφή**, για πράξεις που υλοποιούνται βάσει διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων και έως του αρχικού ποσού ένταξης της πράξης. Η φυσική καταστροφή απαιτείται να έχει πιστοποιηθεί με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.

ε. **Δύνανται** να δικαιολογηθεί περαιτέρω **αύξηση** του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της αρχικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης του έργου, προκειμένου να κατασκευαστούν **επείγοντα έργα που κρίθηκαν αναγκαία**, όταν από τις βλάβες που προξενήθηκαν δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 157 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

5.2 Απαραίτητη προϋπόθεση για την αύξηση του επιλέξιμου προϋπολογισμού είναι η ύπαρξη αδιάθετων πόρων στο ΤΠ και η τήρηση των ανωτέρω ορίων του παρόντος. **Επισημαίνεται**, ότι για έργα που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων δύναται κάθε δυνητικός δικαιούχος να συμμετέχει με δικούς του πόρους στο χρηματοδοτικό σχήμα μιας πράξης, με την προϋπόθεση ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης να μην υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας. **Στην περίπτωση αυτή**, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες προς συγχρηματοδότηση από το ΣΣ ΚΑΠ, **αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης/ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης**.

Στην παραπάνω περίπτωση, δύναται να μειωθεί το συγκεκριμένο ποσό (μη επιλέξιμη δαπάνη) και να αυξηθεί η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη, με την χρήση του ποσού που θα προκύψει από τις εκπτώσεις κατά τη διαδικασία δημοπράτησης των έργων της πρόσκλησης, ή/και με τη χρήση τυχόν υπερδέσμευσης. **Η διαδικασία αυτή μπορεί να ακολουθηθεί μόνο** στις περιπτώσεις που η αρμόδια ΟΤΔ δεν έλαβε υπερδέσμευση ή δεν ξεπερνούσε το 110% του προϋπολογισμού της εκάστοτε πρόσκλησης, είτε δοθεί τυχόν πρόσθετη υπερδέσμευση. Στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητη η τροποποίηση της απόφασης ένταξης.

Οποιαδήποτε άλλη αύξηση του κόστους, βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον δικαιούχο.

5.3 Κάθε δυνητικός δικαιούχος μπορεί να πραγματοποιήσει πράξη με προϋπολογισμό στα χρηματικά όρια του Κεφαλαίου 1 της παρούσας, ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μιας πράξης αποτελεί η διαθεσιμότητα των πόρων της πρόσκλησης.

Αν αυξηθεί ο εγκεκριμένος συνολικός προϋπολογισμός της πράξης, με αποτέλεσμα να ξεπερνά τα χρηματικά όρια του Κεφαλαίου 1 της παρούσας, τότε το ποσό της αύξησης αποτελεί μη

επιλέξιμη αξία του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης, **εκτός** των περιπτώσεων της παρ. 5.1 της παρούσας.

5.4 Η αύξηση του προϋπολογισμού του έργου, λόγω σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4412/2016 (Α' 147), βαρύνει αποκλειστικά τον δικαιούχο, ενώ αντικείμενο παρακολούθησης και ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης.

5.5 Η ιδιωτική συμμετοχή της κάθε πράξης αποτελεί την διαφορά της δημόσιας δαπάνης από το συνολικό προϋπολογισμό της.

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή/και δάνειο ή/και συνδυασμό τους. **Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται,** είτε με υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο, είτε με την απόδειξη κατοχής άλλου άμεσα ρευστοποιήσιμου τίτλου, όπως μετοχές και ομόλογα.

Η τεκμηρίωση της ιδιωτικής συμμετοχής εξειδικεύεται στο συνημμένο της παρούσας «Οδηγός Υποβολής -Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης».

6. ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

6.1 Η αίτηση στήριξης απαρτίζεται από:

- Την ηλεκτρονική υποβολή στο ΟΠΣΚΑΠ.
- Το Έντυπο Αίτησης Στήριξης-Υπεύθυνη Δήλωση.
- Τα δικαιολογητικά που αναρτώνται στο ΟΠΣΚΑΠ.

6.2 Η αίτηση στήριξης υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣΚΑΠ (<https://cspis.opekepe.gov.gr/CRDIIS/#/login>) συνοδευόμενη από το σύνολο των δικαιολογητικών που απαιτούνται ανά υποπαρέμβαση. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται ο δυνητικός δικαιούχος, να διαθέτει ατομικό **κωδικό πρόσβασης στο ΟΠΣΚΑΠ**. Παράλληλα, στην παραπάνω ηλεκτρονική διεύθυνση παρέχονται οδηγίες για έκδοση κωδικού χρήστη στο ΟΠΣΚΑΠ.

Επιτρέπεται η κατάθεση μόνο μίας αίτησης στήριξης ανά ΑΦΜ ανά υποπαρέμβαση, στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης ανά Τοπικό Πρόγραμμα, **με εξαίρεση τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού.**

Δεν επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων στήριξης σε διαφορετικά Τοπικά Προγράμματα για την ίδια υποπαρέμβαση, με το ίδιο ΑΦΜ, στο πλαίσιο του ίδιου κύκλου προσκλήσεων, **με εξαίρεση τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, τον ΟΦΥΠΕΚΑ και τις Εφορείες Αρχαιοτήτων,** καθώς και φορέων που υλοποιούν πράξεις **κοινωνικού χαρακτήρα.**

Για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στις παραπάνω εξαιρέσεις, επιτρέπεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στο πλαίσιο της ίδιας υποπαρέμβασης ανά ΤΠ, αλλά διαφορετικής πρόσκλησης, εφόσον τα ποσοστά συμμετοχής του στα νομικά πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν υπερβαίνουν αθροιστικά ποσοστό 100% για όλη την προγραμματική περίοδο, καθώς και ο συνολικός προϋπολογισμός των πράξεων δεν υπερβαίνει τα όρια του άρθρου 5 της παρούσας πρόσκλησης .

Οι προϋποθέσεις της ανωτέρω παραγράφου δεν ισχύουν για πράξεις που υλοποιούνται σε περιοχές που έχουν πληγεί πρόσφατα από φυσικές καταστροφές (περίοδος εμφάνισης γεγονότος μικρότερη των 2 ετών) ή για πράξεις κοινωνικού χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές ο συνολικός προϋπολογισμός ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται να ανέρχεται σωρευτικά στο ποσό των 800.000,00€ για πράξεις δημοσίου χαρακτήρα, τηρώντας το ανώτατο όριο ανά πρόσκληση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της υπ' αριθ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770).

Το σύνολο των απαραίτητων δικαιολογητικών για κάθε υποπαρέμβαση αναφέρονται στο συνημμένο της παρούσας πρόσκλησης «Οδηγός Υποβολής-Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης».

Ο αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) έχει την δυνατότητα να ζητήσει, σε πρωτότυπη μορφή, οποιοδήποτε δικαιολογητικό υποβλήθηκε με την αίτηση στήριξης, εκτός των περιπτώσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών. Επίσης, μπορεί να ζητήσει σχέδια ή άλλα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή, στην μορφή αρχείου που παρήχθησαν.

6.3 Ημερομηνία έναρξης ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων στήριξης: 06/04/2026

Ημερομηνία λήξης ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων στήριξης: **30/06/2026**

Δεν θα γίνονται δεκτές αιτήσεις στήριξης εκτός των ανωτέρω προθεσμιών.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό (κωδικός ΟΠΣΚΑΠ), αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία οριστικοποίησης .

6.4 Ειδικότερα, η ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΚΑΠ περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- (i) Καταχωρήσεις των σχετικών πεδίων, σύμφωνα με τον οδηγό **«Οδηγίες υποβολής αίτησης στήριξης προσκλήσεων δημοσίου χαρακτήρα - v1.1-2025»** που είναι αναρτημένος στο ΟΠΣΚΑΠ.
- (ii) Έντυπο Αίτησης Στήριξης-Υπεύθυνη Δήλωση *(επισυνάπτεται υπόδειγμα)*
- (iii) Λοιπά Δικαιολογητικά *(που θεωρούνται απαραίτητα από την ΟΤΔ ανάλογα με το είδος της πράξης).*

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά/έντυπα υποβάλλονται σε **μορφή αρχείου τύπου pdf ή zip (ανάρτηση πολλών αρχείων)**.

Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στο ΟΠΣΚΑΠ, η πληρότητα των αναρτώμενων δικαιολογητικών και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση της, είναι της αποκλειστικής ευθύνης των αιτούντων.

Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση του θεσμικού πλαισίου περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σημειώνεται, ότι αν έχουν εκτελεστεί εργασίες **πριν την υποβολή** της αίτησης στήριξης, συνυποβάλλεται αποδεικτικό υλικό που αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση και το συντομότερο δυνατόν, πραγματοποιείται από τον αρμόδιο ΕΦ **επιτόπια επίσκεψη** στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης του έργου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ΕΦ υποχρεούται να συμπεριλάβει στην έκθεση αυτοψίας και αναλυτική αποτύπωση των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί.

Στις περιπτώσεις πράξεων για τις οποίες **κατά την υποβολή** της αίτησης στήριξης έχει ήδη δημοσιευθεί η διακήρυξη ή και έχει υπογραφεί η σύμβαση, ο έλεγχος διενεργείται εκ των υστέρων κατά την αξιολόγηση του αιτήματος στήριξης.

Σε πράξεις όπου η διαδικασία δημοπράτησης ή/και ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διενεργηθεί μετά το πέρας της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης και **πριν την ένταξη της πράξης**, ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει να υποβάλει αίτημα εξέτασης της σχετικής διαδικασίας στην ΟΤΔ. Η εξέταση του αιτήματος σε περίπτωση διαπίστωσης σύγκρουσης συμφερόντων γίνεται από την ΕΥΔ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ή η ΕΥΕ ΠΑΑ, κατά περίπτωση.

Η σύμφωνη γνώμη για τη διαδικασία δημοπράτησης ή/και ανάθεσης δημόσιας σύμβασης είναι απαραίτητη για την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης. Η έγκριση της διαδικασίας θεωρείται ότι έχει γίνει με την ένταξη του έργου και την έκδοση της σχετικής απόφασης, στην οποία πρέπει να γίνεται σχετική αναφορά στο προοίμιο αυτής.

6.5 Διόρθωση – ανάκληση αιτήσεων στήριξης πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής

Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, ακόμη και μετά την οριστική υποβολή της, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση. Για το σκοπό αυτό ακολουθούν τη διαδικασία που προβλέπεται, κατά περίπτωση, στο ΟΠΣΚΑΠ.

Πέραν των ανωτέρω, οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης μετά από σχετικό αίτημά τους. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

7.1 Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΑΠ και η αξιολόγηση είναι συγκριτική, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14, 14Α, 14Β και 14Γ της υπ' αριθ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 770) και τη διαδικασία 1.2.3 του ΣΔΕ.

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης και η επιλογή από τον αρμόδιο ΕΦ των αιτήσεων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του ΤΠ, όπως αυτή αποτυπώνεται στη διαδικασία 1.2.3 του ΣΔΕ.

Με την ολοκλήρωση της υποβολής των αιτήσεων στήριξης από τους δυνητικούς δικαιούχους, διενεργείται αξιολόγηση από τον αρμόδιο ΕΦ, η οποία περιλαμβάνει την **επαλήθευση** κυρίως των παρακάτω σημείων:

- α.** Της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης στήριξης και της πληρότητας αυτής,
- β.** Της επιλεξιμότητας του δικαιούχου,
- γ.** Της τήρησης των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη,
- δ.** Της βαθμολόγησης των κριτηρίων επιλογής,
- ε.** Της επιλεξιμότητας των δαπανών της πράξης,
- στ.** Της τεκμηρίωσης του εύλογου κόστους των υποβληθεισών δαπανών,
- ζ.** Της αποφυγής δημιουργίας τεχνητών συνθηκών ένταξης,
- η.** Της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης σε πολλαπλά, δυνητικά παρόμοια, ή ακόμη και δυνητικά επικαλυπτόμενα έργα, συγχρηματοδοτούμενα από άλλη ενωσιακή και εθνική χρηματοδότηση.

Για το σκοπό αυτό, συμπληρώνεται κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου κριτηρίων επιλεξιμότητας, όπως αυτό απεικονίζεται στο εξειδικευμένο ανά κατηγορία παρέμβασης πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣΚΑΠ).

Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης, προκειμένου να διαπιστωθεί η υφιστάμενη κατάσταση του χώρου υλοποίησης της πράξης, **απαιτείται η διενέργεια αυτοψίας**. **Εξαιρούνται**, οι άυλες πράξεις ή πράξεις που δεν υπάρχει υφιστάμενη υποδομή, ενώ αν το επιτρέπει η φύση του έργου ή σε περιπτώσεις έκτακτων συμβάντων/απρόβλεπτων καταστάσεων ή σε νησιά με μόνιμο πληθυσμό μικρότερο των 3.500 κατοίκων, η επιτόπια επίσκεψη μπορεί να αντικατασταθεί με οποιοδήποτε συναφές αποδεικτικό υλικό και βιντεοκλήση. Τα αποτελέσματα

της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε **έκθεση αυτοψίας**, η οποία συνοδεύει την εισήγηση αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης.

Παράλληλα, διενεργείται **διασταυρωτικός έλεγχος με χρήση του εργαλείου ARACHNE**, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στην πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης, απάτης και σύγκρουσης συμφερόντων.

Η αξιολόγηση όλων των αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται **σε ένα στάδιο** ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός, λαμβάνοντας υπ' όψη το εύλογο κόστος.

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου **δύναται να ζητηθεί**, η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, εντός **πέντε (5)** εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου στον δυνητικό δικαιούχο.

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δυνητικού δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. Οι **διευκρινίσεις** είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Όταν κάποιο δικαιολογητικό δεν έχει υποβληθεί, λόγω καθυστέρησης του αρμόδιου φορέα για την έκδοση του, ο δυνητικός δικαιούχος μπορεί να υποβάλει την αίτηση που έχει κατατεθεί στον φορέα, με την προϋπόθεση ότι αυτή έχει ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης. Αν το σχετικό δικαιολογητικό επηρεάζει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει να το προσκομίσει πριν το πέρας της αξιολόγησης στον αρμόδιο ΕΦ, στο πλαίσιο της διαδικασίας **υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων**.

Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης και κατά την διάρκεια της υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων, **μπορούν να γίνουν δεκτά δικαιολογητικά**, τα οποία ήταν εν ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του συνόλου των υποβληθεισών αιτήσεων, **παράγεται Πίνακας Αποτελεσμάτων** αξιολόγησης με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις **παραδεκτές και μη παραδεκτές** αιτήσεις και κοινοποιείται στους δυνητικούς δικαιούχους με κάθε πρόσφορο μέσο.

Στον πίνακα επισημαίνονται :

I. Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη, των οποίων ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση.

II. Οι αιτήσεις οι οποίες κρίνονται μεν παραδεκτές, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη υποπαρέμβαση, αλλά λόγω εξάντλησης της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης στη συγκεκριμένη υποπαρέμβαση δεν δύναται να ενταχθούν.

Με το πέρας της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και της εξέτασης τυχόν ενστάσεων, δύναται να εγκριθούν αιτήσεις στήριξης μιας ή περισσότερων πράξεων, κατά φθίνουσα σειρά βαθμολογίας (και μεγαλύτερη της ελάχιστης τεθείσας από την ΟΤΔ βαθμολογίας), πέραν του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης υποπαρέμβασης, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις, κατόπιν αιτήματος στην ΕΥΕ ΠΑΑ, συνοδευόμενο από σχετική απόφαση της ΕΔΠ, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Είτε από μεταφορά ποσών μεταξύ υποπαρεμβάσεων, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,

β) είτε από υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, μέχρι ποσοστό 110% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,

γ) είτε από υπερδεύσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, πέραν του ποσοστού 110% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης, κατόπιν σχετικής έγκρισης από την ΕΥΕ ΠΑΑ και την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.

III. Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.

IV. Το οικονομικό αντικείμενο των παραδεκτών αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.

Ο ανωτέρω πίνακας συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο εξειδικευμένο ανά κατηγορία παρέμβασης πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣΚΑΠ) για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

7.2 Κατά του πορίσματος αξιολόγησης της αίτησης στήριξης, ο δυνητικός δικαιούχος μπορεί να ασκήσει **άπαξ ένσταση**, κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999 (Α' 45).

Η ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΑΠ, με συμπλήρωση των σχετικών πεδίων, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας των **δέκα (10) ημερών** από την επομένη ημέρα της κοινοποίησης της απόφασης, και το αποδεικτικό κατάθεσης της ένστασης αποστέλλεται στην ΟΤΔ.

Η ένσταση εξετάζεται από την Επιτροπή Ενδικοφανών Προσφυγών εντός **δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών** από την επομένη της ημερομηνίας άσκησής της. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να διαθέτουν ανεξαρτησία σύμφωνα με τη δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και δεν δύναται να ασχοληθούν με την παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων. Ως μέλη της επιτροπής δεν διορίζονται οι εισηγητές αξιολόγησης της αίτησης στήριξης. Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης, δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση.

Η απόφαση επί της ένστασης που υποβλήθηκε στο ΟΠΣΚΑΠ κοινοποιείται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει ο δυνητικός δικαιούχος στην αίτηση στήριξης.

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενστάσεων και την τυχόν μεταβολή των πόρων των υποπαρεμβάσεων της πρόσκλησης, **συντάσσεται ο Πίνακας Κατάταξης**, ο οποίος δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, εντάσσονται όλες οι αιτήσεις που ισοβαθούν μέχρι εξάντλησης του προϋπολογισμού της υποπαρέμβασης. Σε αντίθετη περίπτωση εντάσσονται μόνο οι αιτήσεις, που έλαβαν υψηλότερη βαθμολογία στο/στα κριτήριο/α επιλογής με την μεγαλύτερη βαρύτητα υπό την προϋπόθεση ότι επαρκεί ο προϋπολογισμός της υποπαρέμβασης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη από το 30% των συνολικών μορίων κάθε υποπαρέμβασης (βλέπε Οδηγός Υποβολής - Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης), για το σύνολο των υποπαρεμβάσεων της παρούσας.

Στις περιπτώσεις όπου ο δυνητικός δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ, είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ, η παραπάνω ανάλογη διαδικασία διενεργείται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η μη σύγκρουση συμφερόντων.

Από την ημερομηνία κοινοποίησης του Πίνακα Κατάταξης στους δυνητικούς δικαιούχους, θα πρέπει **εντός 15 δεκαπέντε εργάσιμων ημερών** να προσκομίσουν τα **συμφωνητικά ή τα συμβόλαια** που αφορούν το γήπεδο ή το οικόπεδο ή/και το ακίνητο όπου θα υλοποιηθεί η πράξη, σε περίπτωση που δεν τα είχαν προσκομίσει κατά την υποβολή αίτηση στήριξης και οποιοδήποτε

άλλο σχετικό δικαιολογητικό ζητηθεί από τον αρμόδιο ΕΦ κατά την αξιολόγηση, προκειμένου να ενταχθούν στο Πρόγραμμα.

7.3 Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του συνόλου των υποβληθεισών αιτήσεων, βάσει του αντίστοιχου πίνακα κατάταξης αποτελεσμάτων αξιολόγησης, εκδίδεται **απόφαση ένταξης** πράξεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15 της υπ' αριθ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και τη διαδικασία 1.2.4 του ΣΔΕ. Σημειώνεται ότι η αίτηση στήριξης του δικαιούχου όπως έχει υποβληθεί και εγκριθεί, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της απόφασης ένταξης ως προς τους όρους και τις υποχρεώσεις.

Η Απόφαση Ένταξης αποστέλλεται στους δικαιούχους με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Είναι δυνατό για μια πράξη να αρθεί η ένταξή της από το ΣΣ ΚΑΠ λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσης ή μη τήρησης των όρων της, ή απόκλισης υλοποίησης βάσει του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 της υπ' αριθ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και τη διαδικασία 1.2.5 του ΣΔΕ.

Οι δικαιούχοι έχουν **το δικαίωμα να παραιτηθούν** από την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

7.4 Αν **μετά από ένα έτος** από την έκδοση της απόφασης ένταξης δεν έχει υποβληθεί από τον δικαιούχο **αίτημα ελέγχου νομιμότητας** σταδίου εξέλιξης δημόσιας συμβάσης, γίνεται **ανάκληση** της απόφασης ένταξης από τον αρμόδιο ΕΦ. **Εξαιρούνται** οι περιπτώσεις όπου η καθυστέρηση δεν αποτελεί υπαιτιότητα του δικαιούχου.

7.5 Για τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που **δεν** εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει **αίτημα πληρωμής** μεγαλύτερο ή ίσο με ποσοστό **15%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης της πράξης, εντός δεκαοκτώ (**18**) μηνών από την έκδοση της απόφασης ένταξης και σε περίπτωση μη υποβολής **ανακαλείται** η απόφαση ένταξης από τον αρμόδιο ΕΦ. Λεπτομέρειες για την υποχρέωση αυτή, αναλύονται στο Κεφάλαιο 3 του Παραρτήματος Ι της παρούσας.

8. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

8.1 Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με την συμπλήρωση και υποβολή των αιτήσεων στήριξης και άλλες διευκρινίσεις υπεύθυνοι είναι:

- κ. Γεωργία Γουδουλάκη, τηλ: 2241043313, e-mail: ggoud@ando.gr
- κ. Πολυξένη Ζαχαριάδη, τηλ: 2241005164, email: polzac@ando.gr
- κ. Γιώργος Περπιρόγλου, τηλ: 2241075324, email: gperp@ando.gr.

8.2 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων ορίζεται ο κ. Αθανάσιος Ρόμπας, τηλέφωνο 2241005161, e-mail: thanos@ando.gr, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του Κανονισμού 2016/679 και τα άρθρα 5 και 7 του ν. 4914/2022 (Α'61).

8.3 Περαιτέρω πληροφορίες για το ΣΣ ΚΑΠ, το ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ, το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των πράξεων που εντάσσονται στο ΣΣ ΚΑΠ, τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των αιτήσεων στήριξης, βρίσκονται στις ιστοσελίδες www.agrotikianaptixi.gr και <https://leader-el.gr> ή στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ www.ando.gr. Οι ανωτέρω δικτυακοί τόποι αποτελούν βασικό εργαλείο επικοινωνίας της ΟΤΔ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το ΣΣ ΚΑΠ και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία.

8.4 Για τη δημοσιοποίηση της παρούσας πρόσκλησης, θα οργανωθούν ανοιχτές ημερίδες ενημέρωσης. Το πρόγραμμα των ημερίδων θα δημοσιοποιηθεί στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ www.ando.gr.

Ο Πρόεδρος της ΕΔΠ LEADER ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Χρήστος Μπάρδος

Συνημμένα:

Τα παρακάτω συνημμένα βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.agrotikianaptixi.gr και της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ Α.Ε www.ando.gr

1. Έντυπο Αίτησης Στήριξης-Υπεύθυνη Δήλωση
2. Οδηγός Υποβολής - Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης (Περιέχει μεταξύ άλλων Κριτήρια Επιλεξιμότητας, Κριτήρια Επίλογής, Διευκρινήσεις επί των κριτηρίων, Απαιτούμενα Δικαιολογητικά κ.τ.λ.)
3. Υπόδειγμα εγγράφου για την υποβολή συμπληρωματικών/διευκρινιστικών στοιχείων.
4. Οδηγός Εξασφάλισης Προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.
5. Οδηγός Δημοσιότητας της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
6. Προδιαγραφές για Μελέτη Συνολικής Θεώρησης Αισθητικής και Λειτουργικής Αναβάθμισης ή Ανάδειξης Οικισμού ή Τμήματος αυτού.
- 7α. Οδηγός απλοποιημένου κόστους κτηριακών κατασκευών.
- 7β. Υπόδειγμα αιτούμενου αναλυτικού προϋπολογισμού
8. Πληροφοριακό Υλικό 1ης Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων
9. Εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΟΤΔ.
- 10α. Οδηγίες και υποδείγματα διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών, για πράξεις που δεν εκτελούνται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων
- 10β. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ Δ.Ε ΧΔΣ
11. Υποστηρικτική λίστα στην αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και στην επαλήθευση των πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
12. Υπεύθυνη Δήλωση De minimis.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι πράξεων που θα ενταχθούν στο ΣΣ ΚΑΠ αναλαμβάνουν την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων :

1. ΤΗΡΗΣΗ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

- (i) Να τηρούν το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εκτέλεση των πράξεων εθνικό δίκαιο, τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης, τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και να αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού.
- (ii) Να τηρούν τους όρους ή περιορισμούς που τίθενται, από το ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ όπως ισχύει κάθε φορά, από το ειδικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της πράξης όπως ισχύει (υπ' αρ. 39443/2025 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770).

2. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να τηρούν τους όρους της **Απόφασης Ένταξης** και τις υποχρεώσεις, όπως αυτές απορρέουν από το άρθρο 23 της υπ' αρ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 770).
- (ii) Να τηρούν το **χρονοδιάγραμμα** υλοποίησης της πράξης, όπως αυτό αποτυπώνεται στην απόφαση ένταξης της πράξης ή όπως αυτό έχει καθοριστεί από την ΟΤΔ.

Οι δικαιούχοι **οφείλουν να ολοκληρώσουν το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο** της πράξης, εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματός της, όπως δηλώνεται στην αίτηση στήριξης.

Σε περιπτώσεις μη υπαιτιότητας του δικαιούχου (π.χ. ανωτέρα βία, ιατρικούς λόγους, καθυστερήσεις παραλαβής εξοπλισμού κ.λ.π.), το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα μπορεί να παραταθεί, μετά από αίτημα του δικαιούχου, εισήγηση από τον αρμόδιο ΕΦ και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ, με την προϋπόθεση ότι η εκκαθάριση και εκταμίευση της πράξης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κανονιστικούς όρους.

Οι δικαιούχοι μπορούν να αιτηθούν παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 17 της υπ' αρ. της υπ' αρ39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και στο κεφάλαιο Ι.3 του ΣΔΕ, όσον αφορά έργα που υλοποιούνται με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Αντίστοιχα, για τα έργα **που δεν υλοποιούνται με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων**, ακολουθούνται τα οριζόμενα στο άρθρο 18 της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και στη διαδικασία Ι.3.4 του ΣΔΕ (αναφορικά με τις ενέργειες στο ΟΠΣΚΑΠ).

Υπερβάσεις του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των έργων δύνανται να επιφέρουν την επιβολή στο δικαιούχο λήψη διορθωτικών μέτρων εντός συγκεκριμένων προθεσμιών, αλλά και την ανάκληση της απόφασης ένταξης της εν λόγω πράξης, ενώ αν έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, από τον δικαιούχο της πράξης, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

- (iii) Να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα έργα ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ανάλογα με τη φύση της πράξης.
- (iv) Να λαμβάνουν έγκριση για τις διαδικασίες της δημοπράτησης, υπογραφής της σύμβασης και τροποποίησης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 17 της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και στο κεφάλαιο Ι.3

του ΣΔΕ, καθώς και τροποποίησης της πράξης σε έργα που δεν υλοποιούνται με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18 της υπ' αρ. 39443/ απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και στη διαδικασία Ι.3.4 του ΣΔΕ (αναφορικά με τις ενέργειες στο ΟΠΣΚΑΠ).

Όσον αφορά πράξεις που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, αν αυτές εκτελεστούν με αυτεπιστασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β του άρθρου 134 και στο άρθρο 177 του ν. 4412/2016 (Α' 147), ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει σχέδιο απόφασης για την εκτέλεση του έργου με ίδια μέσα πριν την υπογραφή του, ώστε να εξεταστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης. Για τυχόν τροποποιήσεις της απόφασης, θα πρέπει να υποβάλλει αίτημα τροποποίησης στην αρμόδια ΟΤΔ. Στις περιπτώσεις αρχαιολογικών έργων, ο δικαιούχος κοινοποιεί την απόφαση αυτεπιστασίας.

- (v) Να ενημερώνουν έγκαιρα την ΟΤΔ σχετικά με την εξέλιξη της πράξης, για την υλοποίησή της και να αναρτούν στο ΟΠΣΚΑΠ ή/και να αποστέλλουν όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση της πράξης έως και την ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο ή/και τις απαιτήσεις του αρμόδιου ΕΦ.
- (vi) Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, στο ΟΠΣΚΑΠ, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων αυτών.
- (vii) Να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης πράξης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην ΟΤΔ και έγκριση από τον αρμόδιο ΕΦ. Αν κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή η οποία αντίκειται στο εθνικό και κανονιστικό θεσμικό πλαίσιο ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί επιστρέφεται με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- (viii) Να μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Αν αυτό διαπιστωθεί από τον αρμόδιο ΕΦ ή τους αρμόδιους φορείς, κατά την διάρκεια υλοποίησης της πράξης, τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια, επιστρέφεται με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- (ix) Να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, τα οποία να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην ΟΤΔ άμεσα, η οποία ενημερώνει τον αρμόδιο ΕΦ στην περίπτωση που απαιτείται.
- (x) Να παράσχουν στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και/ή στους εξωτερικούς αξιολογητές του ΣΣ ΚΑΠ ή άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό της, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.
- (xi) Για έργα κατασκευής δικτύων ύδρευσης / αποχέτευσης & επεξεργασίας λυμάτων, οι δικαιούχοι των πράξεων που θα ενταχθούν πρέπει να τηρούν ξεχωριστούς λογαριασμούς και να προβαίνουν σε κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων, ώστε να διασφαλιστεί ότι «η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες».
- (xii) Να διασφαλίζουν το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για το σκοπό αυτό, με βάση το κανονιστικό πλαίσιο του φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης και των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του, στην περίπτωση που ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης της πράξης δεν ταυτίζεται με το δικαιούχο αυτής.

(xiii) Για τα κριτήρια επιλογής η επίτευξη των οποίων επιτυγχάνεται σε χρόνο μεταγενέστερο της υποβολής αίτησης στήριξης, ο δικαιούχος έχει την πλήρη υποχρέωση επίτευξης τους. Αν κατά την υλοποίηση της πράξης ή ακόμα και ύστερα από την ολοκλήρωση αυτής, κατά τη περίοδο που ισχύουν οι μακροχρόνιες υποχρεώσεις, διαπιστωθεί από τους αρμόδιους φορείς, η μη τήρηση κάποιου ή κάποιων από τα κριτήρια επιλογής και η εκ νέου βαθμολόγηση της πρότασης τη θέτει ως μη επιλέξιμη για χρηματοδότηση, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν καταβληθείσα επιχορήγηση επιστρέφεται στο σύνολό της με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

(xiv) Να αποδέχονται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί στην αίτηση στήριξης, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών. Σε περίπτωση αλλαγής της ηλεκτρονικής διεύθυνσης πρέπει να ενημερώνεται η ΟΤΔ, η οποία εν συνεχεία ενημερώνει τον αρμόδιο ΕΦ όταν απαιτείται.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ

(i) Να υποβάλουν αίτημα προκαταβολής/πληρωμής, μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται, στο ΟΠΣΚΑΠ.

Παρέχεται η δυνατότητα να υποβληθούν ένα ή περισσότερα αιτήματα προκαταβολής, όπου το ύψος της ανέρχεται σε ποσοστό έως 50% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης που υπολείπεται για την ολοκλήρωση της πράξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 της υπ' αρ.. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και τη διαδικασία Ι.4.1 του ΣΔΕ.

Η υποβολή και διοικητικός έλεγχος του αιτήματος πληρωμής, καθώς και η καταβολή της δημόσιας ενίσχυσης, γίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 21 και 21Α της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και τις διαδικασίες Ι.4.4 και Ι.4.5 του ΣΔΕ.

Το πρώτο αίτημα πληρωμής δαπανών του δικαιούχου συνοδεύεται από τις απαιτούμενες νόμιμες άδειες και βεβαιώσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

Για τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που δεν εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να έχει υποβληθεί από τον δικαιούχο αίτημα πληρωμής μεγαλύτερο ή ίσο με ποσοστό **15%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης της πράξης, εντός δεκαοκτώ (**18**) μηνών από την έκδοση της απόφασης ένταξης και σε περίπτωση μη υποβολής ανακαλείται η απόφαση ένταξης από τον αρμόδιο ΕΦ.

Τα επόμενα αιτήματα θα πρέπει να είναι μεγαλύτερα ή ίσα ποσοστού **25%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης της πράξης. **Για το τελικό αίτημα πληρωμής** δεν απαιτείται συγκεκριμένο ποσοστό.

Η εν λόγω διάταξη δεν έχει εφαρμογή στις πράξεις όπου μία μεμονωμένη διακριτή δαπάνη, με εξαίρεση δαπάνες που αφορούν σε κτηριακές κατασκευές, είναι μεγαλύτερη από το **80%** του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

Οι πληρωμές των έργων γίνονται με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών/ενεργειών που έχουν εκτελεσθεί.

Για τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα που εκτελούνται με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων δεν ισχύουν οι παραπάνω περιορισμοί και ακολουθείται η νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δύναται να καταβάλει το εγκεκριμένο ποσό του αιτήματος πληρωμής με πίστωση απ' ευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του ανάδοχου του έργου.

Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής ή τμήμα αυτής ή/και να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, σύμφωνα με τις διαδικασίες 1.4.2 και 1.4.3 του ΣΔΕ.

- (ii) **Να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα** για την πράξη στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στην ΟΤΔ μέσω των αιτήσεων πληρωμής.
- (iii) Να εγγράφουν στον προϋπολογισμό του Δήμου τη δαπάνη του έργου, μετά την ένταξη της πράξης, όταν αυτές εκτελούνται από ΟΤΑ Α΄ βαθμού.

4. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΕΛΕΓΧΟΙ

- (i) Να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των πράξεων και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ ΠΑΑ, ΟΠΕΚΕΠΕ και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (ii) Να αποδέχονται επιτόπιες επισκέψεις από την ΟΤΔ και τους αρμόδιους για την υλοποίηση της πράξης φορείς και επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στον τόπο υλοποίησης της πράξης, και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθούν.

Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Λεπτομέρειες αναφορικά με τους ελέγχους προβλέπονται στο άρθρο 40 της υπ' αρ.. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770) και στο Κεφάλαιο II.2 του ΣΔΕ.

5. ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Να τηρούν τις ακόλουθες μακροχρόνιες δεσμεύσεις, **προκειμένου οι πράξεις να διατηρήσουν το δικαίωμα της συνεισφοράς των Ταμείων:**

Για όλες τις πράξεις που υλοποιούνται στα πλαίσια της παρούσας πρόσκλησης, **εντός πέντε (5) ετών** από την τελευταία πληρωμή της πράξης να μην επέλθει:

- α) Παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος.
- β) Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου της πράξης η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.
- γ) Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της ενίσχυσης. **Ως ενδεικτική περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής** αναφέρεται και η διαπίστωση περί πλημμελούς συντήρησης των έργων από τους δικαιούχους, με αποτέλεσμα αυτά να μην είναι πλέον λειτουργικά.

Παράλληλα, υποχρεούται στην τήρηση των όρων που προβλέπονται στην πρόσκληση, ενώ δεν μπορεί να ενισχυθεί από άλλο εθνικό ή/και συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα για την υλοποίηση της ίδιας πρότασης ή τμήματος αυτής.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται **κάθε έτος** και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους, να αποστέλλουν ηλεκτρονικά ή εγγράφως στην ΟΤΔ, αποδεικτικά τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους.

Η τήρηση των μακροχρονίων υποχρεώσεων ελέγχεται, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε περίπτωση αθέτησης των παραπάνω υποχρεώσεων, επιβάλλεται επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Για πράξεις που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν ολοκληρωθεί και υλοποιήθηκαν σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί επίσημα ως πληγείσες από φυσικές καταστροφές, εφόσον δεν έχουν υποστεί ζημιές που αλλοιώνουν το φυσικό τους αντικείμενο, απαλλάσσονται από την εξέταση της επίτευξης των στόχων που αφορούν σε οικονομικά στοιχεία κατά τον έλεγχο μακροχρονίων υποχρεώσεων. Αν έχουν καταστραφεί σε βαθμό που τις θέτει σε μη λειτουργική κατάσταση, κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του δικαιούχου προς την ΕΥΕ ΠΑΑ μέσω της ΟΤΔ, δύναται να εξαιρεθούν από τον έλεγχο μακροχρονίων υποχρεώσεων χωρίς την απαίτηση για ανάκτηση του ποσού ενίσχυσης ως αχρεωστήτως καταβληθέντος. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η έκδοση σχετικής απόφασης από τον αρμόδιο φορέα.

Λεπτομέρειες αναφορικά με τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις των δικαιούχων προβλέπονται στο άρθρο 24 της υπ' αρ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770), όπως ισχύει.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

- (i) Να αποδέχονται ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της ένωσης ή της χώρας. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 και Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 και τον ν. 4624/2019 (Α' 137))
- (ii) Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης/δημοσιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 25 της υπ' αρ. 39443/2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770), όπως ισχύει και σύμφωνα με τον συνημμένο Οδηγό Δημοσιότητας.

7. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Η μη τήρηση των υποχρεώσεων της απόφασης ένταξης, δύναται να επιφέρει την ανάκληση της απόφασης ένταξης και την επιβολή των διατάξεων για την ανάκτηση των ποσών ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων.

Όταν διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος στην αίτηση στήριξης **δηλώνει ψευδή στοιχεία ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας**, προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται. Ο αρμόδιος ΕΦ ενημερώνει την ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία, εφόσον συμφωνεί με τους ισχυρισμούς του αρμόδιου ΕΦ, ενημερώνει και τους υπόλοιπους ΕΦ. Ο δικαιούχος αποκλείεται από την παρέμβαση Π3-77-4.1 όλων των ΤΠ για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης, καθώς και για το επόμενο.

Για τις αιτήσεις στήριξης και τις αιτήσεις πληρωμής, **αν προσκομιστούν παραποιημένα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από αρχές - φορείς** (μη έγκυρα ή πλαστά στοιχεία), αυτό οδηγεί σε ανάκληση της απόφασης ένταξης και ανάκτηση τυχόν ποσού χορήγησης που έχει καταβληθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθέν.

Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την αίτηση του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.

Όταν διαπιστωθεί από τον αρμόδιο ΕΦ ή άλλους αρμόδιους φορείς ότι κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται **οι κανόνες δημοσιότητας**, γίνεται σύσταση

συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Εάν επαναληφθεί η παράβαση, επιβάλλεται κύρωση στο δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της δημόσιας δαπάνης της πράξης.

Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Λεπτομέρειες αναφορικά με την επιβολή κυρώσεων στους δικαιούχους προβλέπονται στο άρθρο 43 της υπ' αρ. 39443/21-2-2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'770), όπως ισχύει.